

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der
Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan
Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M.
Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A.
Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee,
Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d
Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen
a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs
voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Geheel bedroefd

Toen zeide Hij tot hen: "Mijn ziel is
geheel bedroefd tot de dood toe; blijft
hier en waakt met Mij."

Mattheüs 26 : 38.

Gethsémané!

Trek de schoenen van de voeten, want hier is
heilig land!

Hier wordt de Borg aangereikt de beker, die
vol is van de toorn van God, zoals die onge-
deeld rustte op heel het menselijk geslacht.
En er is aan die beker geen druppel liefde
toegevoegd. Alle rust is uit het hart van
Jezus geweken. Hij, Die anders in alle moei-
lijkheden Zijn discipelen kon troosten, Die
vredig kon slapen midden in de storm en Zijn
jongeren verdedigde tegenover alle vijand-
schap en verleiding, Hij kijkt hen nu sme-
kend aan en vraagt om hun meeleven in Zijn
dodelijk droefheid: waakt met Mij!

Hij, Die de eenzamen heeft opgezocht en ze
in hun wanhoop moed en troost gaf, Hij is nu
Zelf de grote Eenzame geworden, maar Die
de eenzaamheid niet kan verdragen. In Zijn
eenzaamheid zoekt Hij nog een beetje steun
bij Zijn jongeren: waakt met Mij!

O, nu is Hij toch waarlijk mens, ons in alle
dingen gelijk, en omdat Hij mens is in de
volste zin van het woord, doorvoelt Zijn
menselijke natuur, maar die volkomen rein
is, oneindig veel sterker dan iemand van ons,
de verschrikkingen van het lijden, dat op
Hem aankomt.

Och, wie van ons zou ooit de benauwdheid
kunnen peilen, die Hem het bloedig zweet
uitperst? Hier is de hel met al haar duivelse
machten. Huiveringwekkend! Hier is de die-
pe duisternis van de dood in al zijn omvang,
die onafwendbaar op Hem afkomt. Allen
keren zich tegen Hem: de mensen, de satan.
Ja, maar het ergst van allen: de Vader! De
vloek van Zijn Vader! Nu zullen al Gods gol-
ven en baren over Hem heengaan. Nu zal
Hij, de Middelaar, met de vreselijke doop
gedoopt worden, die Hem vroeger al perste.
Hij heeft nooit anders gezocht dan de eer van
Zijn Vader. Hij kon zeggen: "Vader, Ik heb
Uw Naam verheerlijkt op de aarde!" En nu:
die vreselijke drinkbeker. Nooit zonde ge-
kend noch gedaan, ze verfoeid met heel Zijn
Wezen. Maar nu: tot zonde gemaakt, tot een
vloek geworden! Nu betalen, wat Hij niet
geroofd heeft. Voor wie? Voor de discipelen?
Ja, ook voor hen! Ook voor die drie liefsten?
Ja, ook voor hen! Blijft hier, en waakt met
Mij! O, blijft nu toch wakker! Laat Mij nu
niet alleen!

De Borg worstelt in het donker. Zijn zweet
wordt bloed. En Zijn jongeren? Ze slapen! Zij
kunnen nog niet één uur met hun Meester
waken. Hij moet de pers alleen treden. Te-
vergeefs grijpt Hij in Zijn benauwdheid naar
Zijn kerk, naar Zijn kinderen. Zodat het
helemaal waar zou blijken: "Ik voor u, daar
gij anders de eeuwige dood zoudt moeten
sterven!" De Borg gaat voort, strijdt voort.
Alleen! Maar Zijn liefde voor het verlorene
drijft Hem. Hij wordt geperst, totdat het vol-
bracht is. Totdat alles volbracht is.

Gezegende Man van smarten! Wel, lezers:
mogen we op goede grond, met heel ons hart
betuigen: "Gezegende Man van smarten: 'k

ben de Uwe nu, en Gij het deel mijns
harten?"

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

We krijgen de laatste tijd regelmatig klachten dat ons
blad te laat, d.w.z. niet voor de zondag wordt ontvangen.
Ook persoonlijk moeten we ervaren dat het blad soms
pas maandag of dinsdag wordt bezorgd. In het algemeen
worden de bladen door de drukker woensdag al op het
postkantoor in Ameide afgeleverd.

Met de P.T.T. zal contact worden opgenomen om hier
verbetering in aan te brengen. We hopen dat u er begrip
voor op kunt brengen, maar het heeft ten volle onze
aandacht.

Overigens mogen we weer doorgeven dat 4 nieuwe
abonnees werden opgegeven en f 465,- aan giften of
overbetalingen werd ontvangen, waarvoor onze harte-
lijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20
2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Ontmoetingsdag

We willen weer herinneren aan de ontmoetingsdag, die D.V. zal worden gehouden op
zaterdag 25 april a.s. in het kerkgebouw van
de Chr. Geref. kerk te Sliedrecht-centrum.
Het programma is als volgt:

morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

opening: Ds. G. Blom te Meerkkerk

spreker: Ds. J. Veenendaal te

Barendrecht

slotwoord: Ds. G. Bouw te Schevenin-
gen.

Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

opening: Ds. K. Hoefnagel te Nieuw-
poort

spreker: Ds. H.C. van der Ent te Elburg

slotwoord: Ds. M.C. Tanis te Sliedrecht-
centrum.

We zijn ervan overtuigd, dat velen geen
herinnering nodig hebben. Er zijn vele
trouwe bezoekers van onze ontmoetings-
dagen en zij zien weer uit naar deze dag.
Voor anderen kan een kleine herinnering
van belang zijn om te besluiten ook (weer) te
gaan. Alle belangstellenden zijn van harte
welkom. Het kerkgebouw is groot genoeg om
zeer velen te ontvangen.

We wijzen er op, dat de koster van de kerk
van Sliedrecht-centrum het weer zo gere-
geld heeft dat reizigers per trein met een
schoolbusje worden afgehaald. Het is moge-
lijk dat er zoveel bezoekers per trein komen
dat niet alle bezoekers in één keer kunnen
worden vervoerd. Dan moeten de bezoekers
die niet dadelijk mee kunnen even wachten
op de volgende rit. Ze kunnen er op rekenen
dat alle reizigers per trein van het station
naar het kerkgebouw zullen worden ver-
voerd. Na afloop van de ontmoetingsdag
zullen zij ook weer naar het station worden
gebracht.

B.

De betekenis van het "bloed" in de Bijbel.

6.

Zo offerde Israël drieërlei soort brandoffers.
Dat was een *rund*, een stuk kleinvee (een
schaap of geit) en een gevogelte (een tortel-
duif of jonge duif) (Lev. 1 : 1-9; vs. 10-13 en
14-17).

Alzo was dus ook een vogel tot brandoffer; ja,

als "een offer der armen", wiens bestaan
precair was en zijn verblijfplaats onzeker. Zo
lezen we in Hosea 11 : 11: "Zij zullen be-
vende aankomen als een vogeltje uit Egypte
en als een duif uit het land van Assur". En
wanneer de offeraar de zelfstandigheid van
optreden miste, zo nam de priester zèlf de
ingedrukte kop van het offerdier ter hand en
spleet deszelfs hoofd met zijn nagel. Daarna
wierp hij die in het vuur. Ook de daarop
volgende "bloedbesprenging" werd door de
priester verricht en droeg een overhaastig
karakter.

Worden we hier niet treffend herinnerd aan
psalm 70 : 6, waar de psalmdichter uitroept:
"Doch ik ben ellendig en nooddruftig o God!
Haast U tot mij, Gij zijt mijn hulp en mijn
Bevrijder. Heere, vertoef niet!" (Psalm
70 : 6).

Zo doet de Heere een arm en ellendig volk
opleven en hun verkwijnende hoop sterken!
Ja, was dit niet de rijke beleving van Jozef en
Maria in de tempel. Wat hebben zij zich ver-
wonderd over hetgeen hen van de herders
verteld was en wat van Hem gezegd werd
door de oude Simeon.

Maar keren we terug naar de bloedplenging
door de priester en allereerst in de tempel-
dienst. Dan plengde hij eerst het bloed van
het offerdier tegen het *voorhangsel* van het
HEILIGE en deed iets ervan aan de hoornen
van het *reukaltaar*. Het overige van het
bloed sprenge hij aan de voet van het brand-
dofferaltaar. Dat kunt ge lezen in Leviticus 4
vs. 25, 30 en 34. Hoe had verder de bloedplen-
ging plaats bij de *duiven*?

Wel, dan werd de *kop* van het dier afge-
wongen en zijn bloed tegen de altaarwand
gesprenkeld.

Het plengen van "schuldoffers" van een ram
of ook van een lam had plaats wanneer men
onwetend tegen de Heere overtreden had of
ook, wanneer men *moedwillig* zich had ver-
grepen aan het bezit van zijn naaste.

Dan werd het offer aan de noordzijde van het
altaar geslacht en deszelfs bloed geplengd
rondom tegen het altaar. (Lev. 5 : 15-19).

Een "brandoffer" werd gebracht bij alge-
mene zondigheid. Het werd geslacht, terwijl
zijn bloed werd opgevangen en door de pries-
ter tegen het altaar werd geplengd. Zo ook bij
de spijs- en drankoffers.

In oude tijden bestond er bij de volken in en
om KANAAN de diepste afschuw van *bloed-
vlekken* (zoals bij de Bedouïne stammen).

Al was een wondje nog zo klein, zo werd veel
zorg gedragen, dat geen druppeltje bloed op
hun kleding viel. Viel b.v. een druppeltje
bloed op de grond in de woestijn, dan werd
het dadelijk met woestijnzand bedekt. (Zie
ook Num. 35 : 33 + 34).

De uitvoering van de bloedwraak bestond in
het feit, dat stamverwanten van de ver-
moorde persoon hun wraak namen door
het doden van een lid van de stam of van de
"familie" van de moordenaar.

Later is echter de bloedwraak in de loop der
eeuwen onder Israël in onbruik geraakt,
toen zij door overheidsinstellingen werd over-
genomen.

Zo lag de grondslag van de bloedwraak aan-
gegeven in Genesis 9 : 6: "Wie des mensen
bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens
vergaten worden."

Maar in Mozes' tijd is dit recht verkort

geworden of beperkt, toen de Heere voor de niet-moedwillige doodslager de mogelijkheid tot zijn beveiliging gegeven heeft door het vluchten in de zes **VRIJSTEDEN**, waarin hij moest blijven tot de dood van de hogepriester. Zijn zaak werd dan in handen gegeven van de "Oudsten der stad". Bleek dan na getuigen-verhoor, dat men onopzettelijk de doodslag had begaan, dan verkreeg men de volkomen vrijheid! (Zie Jozua 20).

Ten besluite de zeer *persoonlijke* levensvraag: Is het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, ook aan de deurpost van *ons* hart aangebracht? O, denken we toch aan die vraag van dat Joodse knaapje, dat op zijn ziekbed lag en vroeg: "O vader, is het bloed van het lam wel aan de deurpost van *onze* woning aangebracht?"

En daarom! O rusten we niet, voor en aleer ook het dierbare *bloed* van Christus *ons* hart heeft gereinigd en dat wij eens mogen staan in de lange, witte klederen, gewassen zijnde in het bloed des Lams!

En hiermede willen we onze artikelen over "de betekenis van het bloed in de Bijbel" beëindigen. Zegene de Heere deze eenvoudige arbeid!

Dr.

v. L.

Laus Deo 34.

Spiegel van Gods heerlijkheid

In Gen. 1 : 27 lezen wij: En God schiep de mens naar Zijn beeld, of: als Zijn beeld. De mens Adam werd geschapen als een "spiegel van Gods heerlijkheid".

In het voorafgaande verwerpt Calvijn de gedachte als zou Adam in lichamelijk opzicht de heerlijkheid Gods weerspiegelen. Neen, het beeld Gods is geestelijk van aard. God is een Geest en heeft geen lichaam.

In zijn geestelijke volmaaktheid, waarmee Adam eens bekleed was, voor zijn val, was hij boven alle andere schepselen verheven. In zijn geestelijke volmaaktheid van verstand en hart weerspiegelde hij Gods volmaaktheid.

Naar Gods beeld vernieuwd

Hebben wij in de Bijbel grond voor de gedachte dat het beeld Gods gezocht moet worden in verstand en hart, oftewel in kennis, gerechtigheid en heiligheid? Calvijn verwijst naar hetgeen de apostel Paulus schrijft over het herstel van de verdorven menselijke natuur. In hoofdstuk vier van zijn brief aan de gemeente van Efeze vermaant de apostel deze bekeerde heidenen niet meer te wandelen zoals de andere heidenen wandelen. Deze zijn immers verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding van hun hart. Ze zijn ongevoelig geworden en hebben zichzelf overgegeven tot onachtzaamheid om alle onreinheid begerig te bedrijven. Hieruit blijkt dat Adam, toen hij uit de staat van zijn geestelijke volmaaktheid gevallen was mét zijn nageslacht van God vervreemd is. Maar heeft hij toen het beeld Gods gehéél verloren? Neen. Het beeld is in hem niet totaal vernietigd. Toch is het beeld wel zo verdorven, dat er niet meer overgebleven is dan een gruwelijke misvorming van het oorspronkelijke beeld. In de weg van de wedergeboorte wordt echter dat misvormde beeld hersteld. Dat geschiedt voor Christus. Hij is de tweede Adam. Zelf volmaakt vernieuwt Hij de zondaar tot volmaaktheid. Hij wederbaart de zondaar en hervormt hem naar het beeld Gods.

Door de levendmakende Geest van Christus wordt de mens dus vernieuwd naar of als het beeld Gods. Paulus herinnert de gemeente van Efeze aan het onderwijs dat zij ontvangen hebben. Dat het noodzakelijk is de oude mens af te leggen en "de nieuwe mens aan te doen, die naar God(s beeld) geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid", 4 : 24. Dezelfde gedachtengang vinden we in zijn brief aan de Kolossenzen. De apostel beveelt hen niet tegen elkander te liegen "omdat gij aangedaan hebt de nieuwe mens die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen die hem geschapen heeft", 3 : 10.

Die geestelijke vernieuwing, waarop de Apostel aandringt is dus een vernieuwing-naar-

Gods-Beeld. Die vernieuwing krijgt gestalte in ware rechtvaardigheid en heiligheid, Ef. 4 : 24, en in ware kennis, Kol. 3 : 10. Dus in die herschepping naar het beeld Gods gaat het om het herstel van rechtvaardigheid, heiligheid en kennis in verstand en hart. Calvijn gaat nu uit van het volgende standpunt: "dat wat in de vernieuwing van Gods beeld het voornaamste is (n.l. de kennis, de rechtvaardigheid en de heiligheid), ook in de schepping zelf bovenaan gestaan heeft".

Om dit nader toe te lichten verwijst hij naar een uitspraak van Paulus, in 2 Kor. 3 : 18, waar deze schrijft: dat wij allen, met ongedekt aangezicht de heerlijkheid van Christus als in een spiegel aanschouwende, naar hetzelfde beeld (van Christus) in gedaante veranderd worden. Christus is het volmaakte beeld Gods, de volmaakte "tweede Adam". En naar Zijn beeld worden de gelovigen gevormd en zo vernieuwd, dat zij in ware Godvruchtigheid: rechtvaardigheid, zuiverheid en kennis het beeld Gods dragen. Uit deze herschepping-naar-het-beeld-Gods leidt Calvijn dus af, dat het beeld Gods in hem voor de val schitterde, bestond in volmaakte kennis, rechtvaardigheid en zuiverheid.

Wat die kennis bijvoorbeeld betreft, die de mens voor de val bezat, daarover schrijft ook de apostel in zijn Evangelie 1 : 4: "dat het leven hetwelk van den beginne in het eeuwige Woord Gods was, het licht der mensen was". Adam verkreeg dus maar geen gewoon leven, zoals andere schepselen, "maar een leven dat verbonden is met het licht der kennis". En juist in die volmaakte kennis schitterde Gods heerlijkheid in hem, die het beeld Gods was.

Het beeld Gods is dus: de ongeschonden geestelijke volmaaktheid van de menselijke natuur, bestaande in kennis, rechtvaardigheid en zuiverheid. In Adam schitterde dat beeld volmaakt. Na de val is het beeld Gods verdorven en nagenoeg geheel vernietigd.

En na de val is er niets over of het is verward, verminkt en besmet. Echter de luister van het beeld Gods vertoont zich nu opnieuw in de uitverkorenen, in zoverre als zij naar de Geest wedergeboren zijn. Maar zijn volle schittering zal dat beeld pas krijgen in de Hemel.

Discriminatie van de

Nog één vraag: is de man alleen het beeld Gods? Wij zouden die indruk kunnen krijgen uit hetgeen Paulus schrijft in 1 Kor. 11 : 7. Daar geeft de apostel aanwijzingen over de hoofdbedekking in de samenkomsten van de gemeente. Hij schrijft dan: "De man moet het hoofd niet dekken, aangezien hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans". Wordt dus de vrouw nu van de eer uitgesloten om "beeld Gods" te zijn? Calvijn ontkent dat door te stellen, dat het Paulus in dit verband gaat om de burgerlijke orde, de verhouding man en vrouw in gemeente en samenleving, maar wat hun geestelijke staat voor God betreft: stelde God de vrouw niet achter bij de man. Hij schiep de mens naar Zijn beeld, man en vrouw schiep Hij hen. Dus: mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen. Ook de vrouw werd naar of als Gods beeld geschapen. Ook de vrouw wordt naar Gods beeld **herschapen**. Vernieuwd in ware kennis, gerechtigheid en

Wel is er een **schepselmatig onderscheid**, maar overigens stelt Hij de vrouw niet achter bij de man. In schepping en genadeleven "discrimineert" God niet.

Wordt vervolgd.
Institutie I, XV, 4.
L.W. v.d. Meij V.D.M.

De weg Zijner getuigenissen 5.

Hoofdstuk 5 van het boek van ds. De Vries heeft als titel: *De belijdenisgeschriften*. Dit is een belangrijk hoofdstuk. We nemen hier en daar een gedeelte over.

Eerst uit de paragraaf: *Schrift en belijdenis*. "In 1611" — zie blz. 79/80 — "is door de contra-remonstranten naar aanleiding van de twisten die toen de kerk verscheurden een advies opgesteld. In dit advies stond o.a. het volgende: "So moet men sich dan int ontvangen en verwerpen van sodanische kerc-

kelicke schriften wachten van al te groote vrijheyt, opdat niet eenen ieghelijcken gheoorloftsynde nae zynen appetijt te bestrijden tgeene met ghemeen jae met sijns eyghene bewillinghe aanghenomen is, daer uyt en volghen scheuringen ende ontallijcke ergernissen der kercken, ende dat niet telckens nieuwe Formulieren inghevoert sijnde, daerdoor nieuwe opinien ende leeringen incruypen..... So sondigen van de Leeraers met lichtgeveerde stouticheyt, als sy verbreyden, gelyck de Regeerders met slappicheyt sondigen als sy laten verbreyden onder de ghe-meenten eenige opiniën strijdende tegen de aanghenomene Leere, voor ende aleer sy door aenmerckinge harer medebroederen ondersocht zijn, op dat soo daer yet bevonden wordt te verbeteren, tselve, met gemeene bewillinghe van allen behouden ende geleert worde" (vgl. dr. A.D.R. Polman: Onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis", deel 1, blz. 72, 73). Uit het laatste gedeelte van het gegeven citaat blijkt dat onze vaders alleen van verbetering van de belijdenis wilden weten via de weg van het gravamen. In tegenstelling tot de remonstranten wilden zij de belijdenis niet telkens opnieuw ter discussie stellen. Zij waren ten volle overtuigd van het Bijbelse karakter van de in de belijdenisgeschriften aangenomen leer. Toen in 1619 een zekere ds. Lachterop van Kamperveen de Dordtse Leeregels wilde ondertekenen, voorzover zij met Gods Woord overeenstemden, kreeg hij ten antwoord dat hij ze moest ondertekenen als Gods Woord. De belijdenis is de repetitie van het Woord Gods, de summier samenvatting van al de waarheden waarin de troost en de vrede van de kerk besloten ligt. Wij moeten waken voor duidelijkheid en zuiverheid in de leer. Wij mogen de gemeenten niet blootstellen aan nodeloze verwarring door eigenzinnige kritiek op en vraagtekens bij de belijdenis in het openbaar te ventileren. De belijdenisgeschriften zijn een accord van kerkelijke gemeenschap. Zij vormen de spreekregel van de kerk. Het gezag dat zij hebben, is afgeleid van en ondergeschikt aan het Woord van God."

Ds. De Vries wijst er verder op, dat Karl Barth niet wil weten van de belijdenis als een repetitie van de Schrift. "Dit" — zie blz. 81 — "hangt samen met zijn Schriftbeschouwing. Naar Barths overtuiging is het onjuist de Bijbel en het Woord van God aan elkaar gelijk te stellen. De Bijbel is voor hem het unieke en gezaghebbende getuigenis aangaande het Woord van God. Barth ontkent dan ook dat de Bijbel objectieve leermededelingen bevat die in een belijdenisgeschrift op getrouwe wijze weergegeven kunnen worden."

Deze theoloog heeft grote invloed uitgeoefend.

Hoe waarderen we de belijdenisgeschriften? Zo vraagt ds. de Vries in de volgende paragraaf. We nemen daar een en ander uit over: "Als kern van de belijdenisgeschriften wordt aangegeven de existentiële beleving van de genade Gods. Nu is dit op zich juist, maar de nadruk op de beleving mag niet ten koste van de leer. We moeten niet alleen spreken over de existentiële beleving van het reformatisch beginsel "door genade alleen", maar ook van de *leer* van vrije genade. Wie spreekt over de genade van God, kan niet om de leer van de verzoening heen. (.....) Als uitsluitend gesproken wordt over de existentiële beleving van de rechtvaardiging van de goddeloze en de leer van de rechtvaardiging niet wordt ontvouwd, kan iedereen daar het zijne bij denken; niet alleen een gereformeerd belijder, maar ook een barthiaan, een vrijzinnige en zelfs een rooms-katholiek."

In de paragraaf *Leer en bevinding* maakt ds. De Vries opmerkingen over de verhouding tussen de leer en de bevinding. Hij brengt met nadruk naar voren dat de rechtvaardiging door het geloof geen zaak is die buiten ons bewustzijn om gaat. "Ontegenzeggelijk" — zie blz. 86 — "ligt de grond van de rechtvaardiging buiten ons. Die is gelegen in de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus. Alleen in het door Christus gebrachte offer vindt God voldoening. Enkel en alleen op grond van de verdiensten van Christus neemt God de zondaar in genade aan. In de verdiensten van Christus vindt de christen rust. Tegen de aan-

klacht van zijn geweten stelt hij het bloed van Christus dat reinigt van alle zonden. Een christen schuilt bij Christus. Zouden we de zaligheid ergens anders zoeken dan zou ons geweten altijd gekweld worden. Dit laatste laat ons zonneklaar zien dat de rechtvaardiging geen louter objectieve zaak is. God spreekt de zondaar persoonlijk vrij. De rechtvaardiging wordt ons deel door het geloof. Dat geloof wordt in de diepten, in de nood geboren.

Als God ons gerechtvaardigd heeft, dan hebben we onszelf als een goddeloze leren kennen. We zijn er achter gekomen dat we bij God een groot beest zijn. We leerden het recht Gods billijken en konden God geen onrecht toeschrijven, als Hij ons voor eeuwig zou verdoemen. In die grote nood zijn onze ogen geopend voor de heerlijkheid en de liefelijkheid van Christus. We namen de toevlucht tot Hem en ontvingen uit Zijn volheid genade voor genade. Alle vertrouwen op onze eigen gerechtigheden ontviel ons. Zo leerden we alle dingen schade en drek achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus."

De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat over de *Wijze van binding aan de belijdenis*. Aan het slot zegt de schrijver het volgende: "Ds. G. Boer heeft naar mijn gevoel zeer helder verwoord waarom we ons geloof in overeenstemming met de vaders dienen te belijden. Bij het opkomen voor de (juridische) binding aan de inhoud van de belijdenisgeschriften, gaat het uiteindelijk om het bewaren van de schat der kerk nl. het evangelie van de eer en de genade Gods. Dat wil overigens niet zeggen dat elk onderdeel van de belijdenisgeschriften van hetzelfde gewicht is. Hoe belangrijk het ook is wat in artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis over de verhouding van de kerk en staat gezegd wordt, dit artikel kan niet op één lijn gesteld worden met de artikelen over de voldoening van Christus en de rechtvaardiging door het geloof in Hem. Mensen als Luther, Cranmer, Bunyan, Spurgeon en Philpot zouden zich niet volledig in onze belijdenisgeschriften kunnen vinden, terwijl er met hen wel overeenstemming is op de hoofdpunten van de leer van vrije genade. Met mensen, die heden ten dage in de lijn van de genoemde personen willen gaan, kan er ook nu geloofsgemeenschap zijn zonder dat er direct de mogelijkheid is van (volledige) kerkelijke gemeenschap. Calvijn wenste wel tien zeeën over te steken, als dat nodig was om de eenheid van de kerk van Christus te bevorderen. Die gestalte mag ook wel in ons gevonden worden. Helaas is er onder gereformeerde belijders nogal eens spraken van een betreurenswaardige eng-hartigheid. Dat neemt niet weg dat op de kerk de taak rust het Woord van God zo getrouw en zuiver mogelijk door te geven. Hierbij spelen de belijdenisgeschriften een grote rol. (.....)

We besluiten dit hoofdstuk met een citaat uit "De eenvoudige Heidelbergse" van Kohlbrugge: "Zolang de wereld bestaan zal, zal de Heere Jezus zich nog enigen vergaderen uit het ganse menselijke geslacht. En die daartoe behoren, die Hij echter nog niet vergaderd heeft, gaan op een dwaalspoor; zijn blind en vijandig, steken in eigen wegen en alle mogelijke verkeerdheden, in verborgen, gruwelijke zonden, en in openbare, gruwelijke zonden, zijn kinderen des toorns, doen de wil des duivels. De Heere Jezus brengt hen echter tot inkeer, en leidt hen binnen in de ark, opdat zij nog gered worden, aleer de zondvloed komt; ik meen de jongste dag. Deze gemeente beschermt Hij ook. De mens wil altijd alles recht en wel gemaakt hebben, maar dat is juist zijn zonde. De hoogmoed en de eigengerechtigheid der wereld kunnen Christus niet dulden, daarom hechten zij Hem aan het kruis, en al de Zijnen moeten ook aan het kruis. Dat is een genadige leiding van de getrouwe God. Zo worden zij gelijkvormig gemaakt aan het sterven des Heeren Jezus, opdat zij ook met Hem zouden leven. De Heere Jezus beschermt hen, dat zij in het ware geloof bewaard worden, dat allen in eenheid van het ware geloof blijven. Daar kan soms nu deze, dan gene godgeleerde richting gelden in de kerk van een land, maar zulke godgeleerdheid neemt Gods ge-

meente niet aan; want Gods waarheid is aan geen verandering onderhevig. Wat heden waarheid is, was ook reeds waarheid voor honderd, voor achthonderd en voor achttienhonderd jaren, ja reeds in het paradijs, dezelfde waarheid, daar laat zich niets aan veranderen. De taal van Gods volk blijft steeds dezelfde" (dr. H.F. Kohlbrugge: "De eenvoudige Heidelbergse" blz. 323, 324)." Het is positieve taal, die onze instemming moge wegdragen.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 31.

"De Nethinim nu, die in Ofel woonden, tot tegenover de waterpoort aan het oosten, en de uitstekende toren."..... Neh. 3: 26.

We hebben al verschillende keren bij de muur van Jeruzalem vertoefd. Het is in gedachten allemaal te voet gegaan. Steeds stonden we ergens bij stil om van de bouwers en de omgeving wat te weten te komen. Ik kan mij voorstellen dat er lezers zijn die de reis langs de muur zouden willen beëindigen. Van veel lopen word je tenslotte moe. Vooral als men wat ouder geworden is. Doch daar ik altijd nog in de eerste plaats voor jonge mensen schrijf, die ook jonge benen hebben, zou ik zeggen, houd er de moed nog even in, en de ouderen krijgen — dat zit er toch ook wel in — steeds gelegenheid om even te rusten. Want het is waar, de reis duurt wel lang, doch de rusttijden zijn ook lang. Want na elk artikel komen er weer veertien dagen om er over na te denken. Dat kun je dan zittende doen. En van zitten word je toch niet moe., terwijl het denken over het geziene (geschrevene) je tot een zegen kan zijn. Want overal zit lering in verborgen. Gods Woord is rijk en van blijvende betekenis. Ook die gedeelten, die we gewoon zijn over te slaan.

Ik wil daarom nog op enkele dingen de aandacht vestigen. In de tekst die we er nu boven geschreven hebben, wordt gesproken over de Nethinim. Dat is een vreemd woord. Wie worden daarmee bedoeld? Je moet altijd de schrift met de schrift vergelijken. Ik kom dit woord ook tegen in Ezra 2: 43. Het boek Ezra vormde oorspronkelijk met het boek Nehemia één geheel. Zodoende kan het één het ander wel eens verduidelijken. Bij Ezra 2: 43 hebben de kanttekenaren geschreven dat het woord "Nethinim" betekent "gegevenen". Men wil er dan de Gibeonieten onder verstaan. Het wordt daarom door anderen ook wel door tempeldienaren vertaald. Wie de Gibeonieten waren zullen jullie wel weten. Dat waren oorspronkelijke heidenen die in het land Kanaän woonden, voor het door de kinderen Israëls onder leiding van Jozua werd ingenomen. Zij hadden van de God van Israël gehoord. Daar hadden zij respect voor gekregen. Dat is natuurlijk een goede zaak. Ik zou haast zeggen: Waar vind je dat nog? In de wereld kom je het helemaal niet tegen. Daar vind je veeleer het tegendeel. Geen respect, geen eerbied voor God. Men spot met Hem en Zijn gebod. De werkelijkheid is, dat men ook met zijn eigen leven spot. Want als men hier niet voor God leert buigen, dan zal men Hem toch eenmaal moeten ontmoeten, om dan doodgeslagen te worden aan Zijn voeten. Dan zal men tot de ontdekking komen, te laat helaas, dat men met God en Zijn gebod niet kan spotten.

Respekt voor God, je komt het in de wereld, onder de moderne heidenen, niet tegen. Doch kom je het in de kerk zo veel tegen? Ik vrees dat deze vraag in heel veel gevallen ontkennend moet worden beantwoord. Want ik ga al lang genoeg met de jeugd om, om te weten dat er nu niet zo veel ernst en eerbied onder hen huist, als het gaat over God en Zijn gebod. Je kunt dat natuurlijk jeugdige onbezonnenheid noemen, terwijl het later soms toch ook nog wel weer eens mee valt, het is niettemin toch een droeve konstatering als in het jonge leven eerbied en respect voor God en Zijn gebod ontbreekt.

Laat ik hopen dat het onder mijn jonge lezers niet alzo is. En als het wel zo is, laten dan die

Gibeonieten, die Nethinim je nog tot lering strekken. Want die mensen geloofden echt dat zij het van God zouden moeten verliezen. Zij lagen onder het oordeel des doods. Want alle inwoners van het land Kanaän moesten worden uitgeroeid. In de volken die vóór hen verslagen waren, hadden zij dat gezien. En nu vreesden zij voor hun eigen leven. Daarom namen zij list te baat om hun leven te redden. En het is hen gelukt. Zij deden alsof zij van zeer ver kwamen en dat bracht Jozua er toe om te zweren dat hij hen niet doden zou. En zo zijn zij in het leven gebleven, al is het dan dat dit met liegen en bedriegen gepaard was gegaan. Toen dit openbaar kwam, hebben zij daar toch iets van moeten gevoelen. Want zij moesten houthouwers en waterputters worden. Zij moesten wel een nederige dienst verrichten, doch mochten het leven er bij behouden. Zij zijn op deze wijze bij Israël ingelijfd, en bij de herbouw van Jeruzalems muur komen wij ze tegen, als mensen die toch ook meededen om die muur te herbouwen. Het is een wonder van Gods genade dat zij dit nog mochten doen. Of al die Gibeonieten het zo hebben gezien, durf ik niet te zeggen. Want er heeft altijd kaf onder het koren gezeten, en dat zal daar ook wel het geval geweest zijn. Toch geloof ik dat er bij zullen zijn geweest die dat zo hebben beleefd: Dat wij nu ook nog meer mogen doen, het is een wonder in ons ogen. Wij zien het, maar doorgronden het niet.

Dat zal toch ieder moeten belijden, die er achter gekomen is dat hij onder het oordeel des doods ligt, en als hij dan mag blijven leven en zelfs nog in het koninkrijk van God dienstwerk mag verrichten, dan is de geringste arbeid groot. Weten jullie daar ook wat van? Want daar komt het tenslotte toch op aan. We moeten met alles wat we horen en lezen steeds maar tot onszelf inkeren.

Hebben we ons tot nu toe steeds bezig gehouden met het bouwen van de muur en wat in de omgeving daarvan te zien was, er is nog meer wat even onze aandacht hebben moet. We zouden dat rustig kunnen laten voor wat het is, ware het niet dat de stad Jeruzalem, zeker onder het O.T. hogere betekenis heeft, dan alleen dat het maar een verzamelplaats van mensen was, zo als door ons mensen steden meestal bekeken worden.

Ik lees ook in Neh. 3 dat er watervijvers zijn geweest en een waterpoort. In het 15e vers wordt gesproken over de vijver Selah bij des konings hof. Velen zijn van mening dat dit de vijver Siloam is geweest, waar ook over gesproken wordt in Joh. 9: 7. Het is een water dat de Heere Jezus heeft willen gebruiken om die blindgeborene de ogen te openen. Wat is een stad zonder water? Water komt in de bijbel veel voor als het beeld van de Heilige Geest. En dan kan het tot allerlei nuttig zijn. Namelijk om zich te reinigen, te wassen; om er de dorst door te lessen; om er de ogen door te openen; om er zich door te verfrissen, er door verlevendigd te worden. Dat water voor het leven een onmisbare zaak is, is voor een ieder duidelijk. Voor de kerk is de Heilige Geest ook onmisbaar. Zonder Hem is het leven, het geestelijke namelijk, niet mogelijk. Hij is als water op een dorstig land, dat sedert lang ligt uit te drogen, verwijnend in die doodsen stand. Denkt er maar eens over na. Waar een watervijver al niet goed voor is. Wat ook opvalt is, dat er niet alleen een muur om Jeruzalem werd gebouwd, doch dat die ook van torens werd voorzien. Dat waren uitkijkposten. Die moesten worden bezet, gelijk er ook poorten waren met deuren en grendelen die moesten worden bewaakt. Op die torens stonden degenen die uit moesten kijken of er mogelijk een vijand in aantocht was. Was dit het geval, dan werden de poortwachters gewaarschuwd en moesten zij de deuren sluiten. Dit alles diende ter beveiliging van de stad. Dat zijn natuurlijk dingen waar je in de tegenwoordige tijd, in normale omstandigheden, om kunt lachen. Want een muur om een stad geeft in deze tijd geen enkele beveiliging, en een stadspoort evenmin. Men vliegt er met vliegtuigen overheen, werpt bommen af, en wat betekent dan een muur, een toren, een poort? Doch in de dagen van Nehemia waren deze dingen van grote betekenis. En geestelijk gezien,

zijn ze voor de kerk, die door Jeruzalem wordt afgebeeld, nog van grote betekenis. Want Gods woord spreekt niet voor niets over wachters op Sions muren, die dag en nacht uit moeten kijken en zo nodig moeten waarschuwen als er vijanden in aantocht zijn. Die wachters zijn de dienaren van het woord en de ouderlingen, die tot regering van de kerk gegeven zijn. Zij hebben een grote verantwoordelijkheid. Want als zij niet op hun post zijn, of slapen, de wacht niet houden, dan worden er geen waarschuwendes stemmen meer gehoord, dan worden de poorten ook niet meer gesloten. Dan heeft de vijand een vrije toegang tot de stad. Dan kunnen zij ongestoord binnen komen, de stad bezetten en hun verwoestend werk doen.

Ik geloof dat de betekenis van al deze dingen de lezers wel duidelijk zal zijn. Want als we in het heden de praktijk van het kerkelijke leven bekijken, dan zijn er in naam nog wel wachters op de torens en bij de poorten, doch of zij ook getrouw dienst verrichten, daar kun je dan heel grote vraagtekens achterzetten. Niet zelden wordt door hen met de vijanden geheid. Men laat dan alles maar toe. De wereld heeft in vele gevallen de kerk ingenomen. Het gevolg is dat de wereld niet kerks geworden is, maar dat de kerk steeds meer werelds geworden is. Zonde is dan geen zonde meer. Ja, zij wordt zelfs als een deugd verkondigd. Onder dat alles is er meer een die lacht, en dat is de Boze. En velen lachen met hem in Jeruzalem. Men zegt dan: Dat benauwde van vroeger (al die muren en al die poorten en al die waarschuwingen) zijn we gelukkig kwijt. We leven nu wat ruimer, we denken nu veel milder. We leven in de vrijheid en de blijheid. Laten we eten en drinken en vrolijk zijn, want..... o, verschrikkelijke gevolgen! Men denkt, al zegt men het zo niet, want dat zou al te doorzichtig zijn, dat men wel langs de brede weg naar de hemel kan. De bijbel leert echter het tegendeel, namelijk dat de brede weg uitloopt op het eeuwige verderf.

De getrouwen in de lande zijn weinigen geworden. Dat echter een ieder onder ons getrouw bevonden zal mogen worden. Daar is veel gebed voor nodig. Heere, maak ons getrouw. Dat we wakker zullen mogen zijn en niet slapende bevonden zullen worden. Want dat is niet tot eer van U, Die de Koning van Uw kerk zijt. Dat is niet tot welzijn van Jeruzalem, het geestelijke Sion.

God geve ons daarom getrouwmakende genade, om ook via ons blad Bewaar het Pand, een helder geluid te doen horen. Of, bijbels gezegd, om de bazuin te blazen. En: Welgelukzalig is dan het volk, dat het geklank kent. Ik moet weer af gaan breken. We zijn niet zo ver gekomen als we dachten toen we dit artikel gingen schrijven. Het wonderlijke is, hoe langer dat je kijkt, hoe meer je ziet. Ik hoop inmiddels niet dat het jullie verveelt, doch dat het je nieuwsgierig maakt, om nog meer te horen. Want de zodanigen zijn er gelukkig toch ook altijd nog.

De hartelijke groeten van jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Boeken van Den Hertog b.v.
postbus 150, 3990 DD Houten, tel. 03403-73434.

1. Het leven en sterven van Johannes Calvijn door Th. Beza.

Dit is een heel mooi boekje, waarin kort en zakelijk het leven van Calvijn wordt beschreven en wel door zijn vriend, die vele jaren met de grote kerkhervormer heeft samengewerkt en hem dus zeer goed gekend heeft.

Drs. H. Florijn schreef een Ten geleide en voorzag het boekje van toelichtende noten. In 1650 was er al een nederlandse vertaling. De spelling, de zinsconstructie en soms de woordkeus zijn aangepast.

Calvijn is een godvruchtig man geweest, die dagen nacht gewerkt heeft. De ere Gods ging hem ter harte. Hij wenste wel te verteren als hij maar nuttig mocht zijn. Hij stierf op 27 mei 1564.

Het boek telt 95 blz. en kost als paperback f 12,90.

2. De taal Kanaäns door Dr. H.F. Kohlbrugge. Dit boekje bevat een gesprek tussen twee reizigers naar de eeuwigheid. Het heeft zijn ontstaan te danken aan *Eens Christens reis naar de Eeuwigheid* van Bunyan.

"De Christen in zijn wezen, doen en laten, de weg met zijn bekommernissen, de wereld daarbuiten met haar ijdelheden, en de mensen die daarin wonen, dit zijn de vier onderafdelingen, waarin men het werk zou kunnen splitsen."

Zo lezen we in de Voorrede van K. Dit is Ds. Julius Künzli, hulpprediker en opvolger van Kohlbrugge in Elberfeld. Het boek verscheen voor het eerst in 1884 en beleefde verschillende herdrukken. De uitgave van nu is een ongewijzigde herdruk, behalve de spelling, van de eerste druk.

Kohlbrugge noemt de twee reizigers *Vraagvrijen Recht-uit*. Uit het boekje blijkt duidelijk dat de schrijver zelf ook een pelgrim was naar het hemelse Kanaän.

Het boek telt 96 blz. en kost als paperback f 12,90.

3. Christus ons alles door Robert Murray MacCheyne.

We hebben hier een boekje met woorden van raad en bestuur in acht predikaties over Satans paleis: Lukas 11 : 21, 22; De blijde verzekerdheid: Romeinen 8 : 38, 39; Met Christus: Filippenzen 1 : 23; De knop voor boven: Markus 2 : 27; Bijna een Christen: Handelingen 26 : 28; Christus wenende over Jeruzalem: Lukas 19 : 41; De troost voor ware gelovigen: Jesaja 30 : 19-21 en Des Konings bruiloftsfeest. Tussen verschillende preken zijn gedichten van deze begenadigde prediker opgenomen, o.a. het bekende: Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart.

MacCheyne werd geboren op 21 mei 1813 te Edinburg, de hoofdstad van Schotland. In 1835 werd hij hulpprediker en op 24 november 1836 werd hij bevestigd als predikant van Dundee, zijn enige gemeente. Hij overleed op 25 maart 1843 en werd dus nog geen 30 jaar oud. Hij heeft gearbeid zolang het dag was. Hij sprak met bewogenheid en ernst, lokkend en waarschuwend.

Treffend is vooral de preëk over Filippenzen 1 : 23: Met Christus zijn is beter dan in Christus wezen.

Het boekje verscheen in nederlandse uitgave voor het eerst in 1864. Het telt 103 blz. en kost als paperback f 12,90.

4. De laatste hoop . . . door Georgi Vins. De ondertitel is: Het Evangelie onder Russische gevangenen.

M.J. Uijl schreef een Ten geleide. Daarin zegt hij o.a., dat Vins een van de bekendste slachtoffers van de christenvervolging in de Sovjetunie is. Vervolging is in zijn familie een tragische traditie geworden. (. . .) Aan het lijden van dit gezin, dat over de gehele wereld aandacht kreeg, kwam in 1979 een abrupt einde toen Vins op persoonlijk initiatief van president Carter van Amerika werd "geruild" voor Russische spionnen.

Uijl zegt verder: "De schrijver laat ons in alle eenvoud zien hoe de Heere over Zijn gemeente waakt en voor Zijn kinderen zorgt. Dát is het wondere geheim waardoor de kerk in Rusland staande kan blijven in de wrede vervolgingen, waarin zij zich nu al zoveel jaren bevindt. De formuleringen en uitdrukkingen zijn hier en daar niet zo calvinistisch. Bepaalde dingen zouden wij anders zeggen. We hebben die beslist niet willen "wegvertalen". De inhoud van dit boekje is een ~~een~~ **wordig getuigenis** van iemand die in Rusland is opgegroeid en door de "school van het lijden" gevormd is. Hoe kostbaar is een stukje van de Bijbel voor een Russische gevangene. Het stelt ons de vraag: wat is onze troost? Wat betekent de Bijbel voor ons en hoe gaan wij daarmee om?" We behoeven hieraan niets toe te voegen.

Het boek telt 128 blz. en kost als paperback f 14,90.

B.

NAASTENHULP op Geref. Grondslag. Uitgaande van de Chr. Ger. Kerken, de Ger. Bond in de N.H. Kerk en de Ger. Gemeenten.

De stichting Centraal Orgaan voor levens- en gezinsvragen ("De Poort") geeft sinds 1977 Psycho-sociale hulp.

DOOR DE GROTE NOOD IN DE GEREFORMEERDE GEZINDTE KUNNEN WIJ HET AANTAL HULPVragen NIET AAN.

Help mee om een wachtlijst te voorkomen. Stort een gift, of wordt **DONATEUR** (min. 15.-per jaar).

Postgiro 3971975, t.n.v. Stichting "De Poort" te Middelharnis.

Secretariaat: J. van Hoorn, Kon. Julianaweg 20, 3241 XC Middelharnis.

WOUTERSWOUDE (GEM. DANTUMADEEL)

Het Bestuur van de Chr. Nat. School voor Bao te Wouterswoude vraagt met ingang van D.V. 1 sept. een

GROEPSLEERKRACHT m/v

wegens het a.s. huwelijk van haar groepsleerkrachte, voor groep 1/2. Gezien de samenstelling van het team gaat onze voorkeur uit naar een vrouwelijke leerkracht.

Van de sollicitanten verwachten wij dat zij:

- behoren tot de Ned. Herv. Kerk op G.G. of tot de Chr. Geref. Kerk
- liefst ruime ervaring hebben, overigens geen voorwaarde
- in het bezit zijn van diploma O.K.
- ook na schooltijd willen meewerken aan de opbouw van onze school
- het Christelijk onderwijs uit overtuiging willen dienen en kerkelijk meelevend zijn.

Wij bieden een volledige betrekking en zullen bij het zoeken van huisvesting alle medewerking verlenen.

Inlichtingen worden graag verstrekt door de directeur dhr. J. de Groot, tel. 05111-4237 en/of door de voorzitter dhr. H.L. v.d. Meulen, tel. 05111-1048.

Sollicitaties te richten aan de secretaris dhr. D. Bosgraaf, Voorweg 19, 9114 RA Driesum. Sluitingsdatum 18 april.

Help

Papoea's in Nood

Papoeafonds
Ede
Postgiro 243000
Secretariaat
Van Randwijcklaan 104
3815 MT Amersfoort
Telefoon 033-728690

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe sta-caravan op zeer mooi en rustig plekje op boerderij bij het strand.
Telefoon 01187 - 1441

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

Wel eens op
TEXEL
geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en . . . rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'

gebruik maken van volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

ONRUST? ANGST? PRIKKELBAAR?

Onze geheel plantaardige zenuwtabletjes hebben een rustgevend en kalmerende werking. Gewenning is ook bij langdurig gebruik niet te vrezen. Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ SIKKING

Barveoestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.